

מתורתו של צדיק אביך ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת נשא - חג השבועות ה'תשפ"ב

תקונם ועבודתם עכשו ששבו בתשובה, הוא לעבד בתפלה הנקראת עבודה (תענית ב), ולמשא, ישאו על התורה והמצוות:

אם באו יסורים על השב יקבלם מאהבה ויתכפר

אי נמי ולמשא, אם באו עליהם יסורים יקבלו אותם מאהבה, כמו 'אשם', כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ה) על פסוק (יש-עיה גג י) 'אם תשים אשם, מה אשם לדעת, אף יסורים לדעת. משא אותיות 'אשם', והכונה, אם היה עליהם משא היסורין, יקבלום באהבה ומדעת כמו האשם, כי בזה תהיה כפרתם רצויה:

(פיתוחי חותם פרשת נשא)

חטא לשון הרע שקול כג' עבירות

חמורות

צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו' מזכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ למחנה וגו' (במדבר ה ב-ג). אפשר לרמז, דהנה האדם על ידי מעשיו הטובים, גורם להפריד הסטרא אחרא ולהרחיקה שלא לכנס בגבול הקדשה ולעשות בה פגם, ועל ידי מעשיו הרעים חס ושלוש, גורם שתכנס הסטרא אחרא בגבול הקדשה ולפגם בה. והגורם הגדול שמכניס הקלפה מייד ולא לתור בקדשה הוא בעל לשון הרע, ובאותה שעה אומרים חילות הקדשה, מי גרם למצרע זה שיכנס בינינו, ואומרים, פלוני, והכל מקטרגים עליו רחמנא לצלך:

ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ערכין טו:) דבעל לשון הרע שקול כשלוש עבירות חמורות, כעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים, שנאמר (הילים יב ד) 'לשון מדברת גדולות' [וכו']:

להשמר מהעבירות שנותנות כח לס"מ

וזהו כונת הפסוקים: צו את בני ישראל, אין צו אלא עבודה זרה (סנהדרין נו:), כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (זוהר ח"ג כז:), לרמז 'ישמרו עצמם בכל דבר הגורם עלוי לסמא"ל. וזהו וישלחו מן המחנה, הוא הגוף שלהם, לא יעשו בו שום תפילה לסמא"ל. מן המחנה זה מחנה קדשה, הוא הגוף שקראתו התורה 'היה מחניך קדוש'. ובמה יהיה קדוש, כיון שישלחו ממנו כל צרוע הוא סמא"ל, דהינו ישמרו עצמם מן לשון הרע, כי בזה סמא"ל נראה כמצרע ונכנס לתחום הקדשה:

(פיתוחי חותם פרשת נשא)

מעלת תפילת מנחה בערב שבועות

והקטיר הכהן את אזכרתה מגרשה ומשמנה על כל לבנתה אשה לה ויקרא ב טז. זה רומז גם כן כמו שאמרנו למעלה (פסוק ב) דהתפילת לה עולה על ידי המלאך, דכשרואה המלאך האדם המתפלל רצוי ותפלתו רצויה, אז קושר התפלה כתר ועטרה בראש צדיק חי העולמים:

העושה תשובה מאהבה - יותר מצדיק גמור

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם. מן שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה וגו' (במדבר ד כב-כג). אפשר לרמז, הנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לד:), במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. צריך שתדע דלא בכל תשובה דברו חכמים, דלא כל התשובות שוות, דאינו דומה העושה תשובה בעודנו בכחו לעושה אותה בסוף ימיו לאחר שתש כחו (יומא פו: ע"ז ט). ואינו דומה עושה תשובה מאהבה לעושה אותה מיראה (יומא שם). והנה כל זמן שהאדם עודנו ברשעו נקרא רחוק מלפני ה', כמו שכתוב (משלי טו כט) 'רחוק ה' מרשעים', וכשעושה תשובה נקרא קרוב, כמו שכתוב (ישעיה נז ט) 'שלום שלום לרחוק ולקרוב' (רמב"ם תשובה פ"ז הלכות ו-ז):

הרמז בפסוק

זהו שאמר נשא את ראש בני גרשון גם הם, הם בני אדם שהיו מג' רשים ומרחקים מאת ה', ועשו תשובה, והתשובה רמוזה בסופי תבות 'נשא את ראש בני עם שני כוללים גימטריא 'תשובה'. עוד, ראשי תבות 'בני גרשון גם הם' גימטריא 'אהבה', לרמז ששבו מאהבה. עוד, נשוא במלוי, אותיות 'שונא', לרמז, אף על גב דאתמול היה שנאוי ומגרש ורחוק, (ו)היום נעשה קרוב ונשואי ראש. והנה גם הם ראשי תבות הם מעלים מצדיקים גמורים, לרמז דהעושים תשובה מאהבה הם יותר מצדיקים גמורים:

כשישב מאהבה הזדונות נהפכות לזכויות ונבראים מהם מלאכים

באמת צריכים לעשות תשובה בעודם בכחם, ולזה אמר מן שלשים שנה ועד בן חמשים שנה תפקדם, להיות מכלל המעלים מצדיקים גמורים. כל הבא לצבא צבא, דהינו לסגל מצות ומעשים טובים, ולרמז מה שאמר התנא (אבות פ"ד מ"א) דהעושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד, וכל מצוה ומצוה נברא ממנה מלאך אחד, נמצא ברבוי מצות ידבו חילים של המלאכים, וזהו שאמר לצבא צבא. ומה שפפל לצבא צבא, בא לרמז דהשב מאהבה וזדונות נעשות לו כזכויות, וכאן רמזנו דהפסוק רומז לשוב מאהבה, נמצא שיש לו שני חילים, אחד מצד המצות שעושה, ואחד מצד הזדונות שנעשו לו כזכויות:

השב בתשובה ירבה בתורה ותפילה

לעבד עבדה באהל מועד, בא לרמז דהשב בתשובה צריך להיות שוקד בכל יום ויום על בתי כנסיות ובתי מדרשות (מנחות קי. ר"ה יח, ראש השנה טז:), דזהו הצרי הגדול, וזהו לעבד עבדה באהל מועד, לרמז על בתי כנסיות ובתי מדרשות:

אמר אחרי זה זאת עבדת [משפחת] הגרשני, הם שהיו רחוקים ומגרשים ועכשו נתקרבו על ידי תשובה,

היה בו ממש, והיה נתן ביד ורואים אותו ישראל, שנאמר (שם כ טו) 'זכר העם ראים את הקולות'. ועוד, הדבור היה הולך לכל ישראל, ואומר אני הדבור פלוני תקבלני אם לא, ואומר לו הן, וזהו המבשרות הדבור לישראל, וזהו צבא רב:

(דורש טוב, דרוש ב' למתן תורה)

עיקר ישוב העולם מקבלת התורה ואילך

ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים יירשו. בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו הללו יה (קה מד-מה). עוד יש לומר טעם אחד על פי מה שכתוב בתהלים 'ויתן להם ארצות גוים וכו', בעבור ישמרו חקיו וכו', משמע דאלמלא התורה לא זכו בני ישראל לטל ארצות גוים. והנה באמת דאף על גב דעל ידי התורה זכו ישראל לטל ארצות גוים, לא נאה להמלך הגדול מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שיתן מתנה לעבדו הגרוע ויחזר ויתנה לבנו, אף על גב דהעבד גרוע וכן המלך חשוב, מחמת גדלותו של מלך וכבודו שאין כמוהו לא ראוי לחזר ממתנה שנתן לעבדו. מסבה זו הכרח הקדוש ברוך הוא יתברך שמו חזר להם התורה, להודיעם שעקר העולם הוא על קיום התורה, שמי שיקבל התורה הוא שינחל העולם, דהכי הוי התנאי מעקרא בששת ימי בראשית, אם לא תהיה קבלת התורה יחזר העולם לתהו ובהו. נמצא כיון שהחזיר עליהם התורה ולא רצו לקבלה אינהו דאפסידו אנפשיהו, ובזה לא נשאר להם חלק בארץ, דמקבלת תורה ואילך הוא עקר ישוב העולם:

כשהחזיר על האומות נאמר להם שידושת הארץ תלויה בקבלת התורה

ולחכי הקדוש ברוך הוא יתברך שמו מרב אהבתו את עמו ישראל החזיר התורה תחלה על אמות העולם, והודיע להם שנתחלת הארץ תלויה בקבלת התורה, ולא רצו לקבלה. ולפיכך זכו ישראל בארצות גוים, ואלמלא לא החזיר עליהם התורה לא היו זוכים ישראל בארצותם, דהיו אמות העולם יכולים לטען אלו הודעתנו שירשת הארץ תלויה בקבלת התורה היינו מקבלים אותה. נמצא רוח גדול היה לישראל במה שהחזיר הקדוש ברוך הוא התורה על אמות העולם, דבזה זכו לדון דיני נפשות, וזכו לפריה ורבייה, וזכו לירש ארצות גוים. והוא יתברך שמו לא עשה שום עול בזה לאמות העולם, דכך הוא האמת, ויותר מזה היה ראוי להיות, מאחר דהעולם על תנאי קבלת התורה נברא לישראל שקבלוה יזכו בכל:

(דורש טוב, דרוש ג' למתן תורה)

והנה התפלה הזאת של מנחת ערב שבועות, אף על גב דהאדם המתפלל ראוי ותפלתו כראוי, צריכה עוד הנאי אחר, שלא בטל האדם הזה שום לילה מחשבון העמר [וכו']. וזה שאמר והקטיר הפהו הוא המלאך כאמור, את אזכרתה גימטריא 'זו פת', הכתר שקושר מהתפלה כאמור. מגרשה, 'גרש' הוא ראשי תבות גדלות ראשון שני כאמור, דהינו ששמר האדם הזה בימי העמר שלא בטל שום לילה:

(מחשוף הלבן פרשת ויקרא)

עד מתן תורה לא היה קיום לעולם

ארץ רעשה אף שמים וגו' (תהלים סח ט). אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שיהש"ד א נא) כי כל זמן שלא קבלו ישראל התורה, היה העולם מתמוטט ומתנועע ולא היה קיום לשמים ולארץ, וכך אמרו השמים והארץ, לא בראת אותנו אלא בשביל התורה, כמו שכתוב (ירמיה לג כה) 'אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי'. וכמו שכתוב (תהלים עו ט) 'ארץ יראה וישקטה', אם יראה למה שקטה, ואם שקטה למה יראה, אלא קדם שנתנה התורה יראה, עד שנתנה תורה שקטה (שבת פח). ולא שקטה עד שנתנה על הר סיני שהוא ענו, ועל ידי ישראל, שאין אלהותו יתברך אלא על ידי ישראל. זה שאמר הכתוב **ארץ רעשה אף שמים נטפו מפני אלקים**, בעת נתנת התורה, כשאמר להם הקדוש ברוך הוא אני גותנה על הר סיני ועל ידי ישראל, מיד נתקרה דעתה. וזהו **סיני מפני אלקים**, גם הר סיני נרתע, עד שאמר לו לישראל:

(דורש טוב, דרוש ב' למתן תורה)

כל אחד מישדאל נשאל האם מקבל התורה

ה' יתן אמר המבשרות צבא רב (תהלים סח יב). אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מכילתא דרשב"י שמות כ טו), כי כשהקדוש ברוך הוא מוציא את הקול היו ישראל רואים עין בעין, כמו האדם הלוקח כלי מיד ליד, והיה בדבור ממש לקח, מה שלא היה בשום דבור מעולם. והיה הדבור הולך לישראל ואומר לו אני הדבור פלוני, תקבלני אם לא, ואומר לו הן. וקמה אותיות יש בי, ורמזים ודרשים וסודות ופשטים יש בי, תקבלני אם לא, ואומר לו הן. עד שכל הדברות היו מחזירים אחר ישראל כלם, וקבלו ואמרו (שמות כז ז) 'נעשה ונשמע': וזה ה' יתן אמר, והיה צריך לומר 'אדני אומר', אלא זה הקול

חידה שבועית: איך מפרש רבינו תיבות המילים בפסוק (תהלים סח, ט) "סיני מפני אלקים"?
(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון למייל: p0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

שו"ת קור

פרשת תרומה:
הרב זאב יהודה אליאס מוהיפה.